

CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA
ЦЕНТРИ ЦИВИЛНИХ ИНИЦИЈАТИВА

**MONITORING RADA
PARLAMENTA FEDERACIJE BIH
ZA MANDATNI PERIOD 2006 – 2010. GODINA**

**(sa osvrtom na određene parametre iz perioda 01.01 - 31.08.2010.
godine)**

Centri Civilnih Inicijativa (CCI) je bosanskohercegovačka nevladina, neprofitna i nestranačka organizacija, koja djeluje na prostoru cijele BiH i koja ima urede u Tuzli, Sarajevu, Banja Luci, Mostaru, Bihaću i Doboju. Misija organizacije je promovisanje aktivnog učešća građana u demokratskim procesima u BiH.

SADRŽAJ

SADRŽAJ	2
UVOD	3
SAŽETAK	4
EFIKASNOST RADA PARLAMENTA FEDERACIJE BIH	7
Programiranje rada	7
Realizacija programa rada	8
Sjednice i tačke dnevnog reda	11
Zakoni	13
Vitalni interes	16
PARLAMENT FBIH - VEZA SA GRAĐANSKOM PLATFORMOM	17
ODNOS DOMOVA PARLAMENTA FEDERACIJE BIH	19
ODNOS PARLAMENTA I VLADE FBIH	21
AKTIVNOSTI POSLANIKA I DELEGATA	24
PRIMANJA POSLANIKA	26
DODATAK 1. - TABELARNI PREGLED ZAKONA USVOJENIH U OBA DOMA PARLAMENTA FBIH OD POČETKA MANDATA DO KRAJA 2009 GODINE	30
DODATAK 2. GRAĐANSKA PLATFORMA	33

UVOD

Kroz izvještaj u nastavku smo ispratili aktivnosti oba doma Parlamenta FBiH tokom cjelokupnog mandatnog perioda, a isto tako akcentirali određene rezultate u 2010. godini.

Obzirom da je Parlament FBiH najviše zakonodavno tijelo u federaciji, posebno smo obratili pažnju na ispunjenje zakonodavnog dijela Programa rada Parlamenta u toku cijelog mandatnog perioda, realizaciju planiranih zakona, odnos Vlade i Parlamenta FBiH, primanja članova Parlamenta FBiH, sudbinu zakona utvrđenih od strane Vlade FBiH u Parlamentu FBiH, usklađenost rada Parlamenta sa zahtjevima iz Gradanske platforme, itd.

Kroz čitav izvještaj dajemo poredbene podatke iz sve godine mandata, a nerjetko i sumiramo postignute rezultate na nivou proteklog mandatnog perioda 2007 – 2010. godina.

Izvještaj je fokusiran na analiziranje rada Parlamenta FBiH kao dvodomnog tijela, ali i na pojedinačni učinak zastupnika/delegata kao javnih zvaničnika po određenim paramentrima, odnosno verifikovanim rezultatima po isteku 2007, 2008, 2009. i 2010. godine.

Pri kreiranju izvještaja, kao parametri, uzeti su Programi rada Parlamenta FBiH za svaku mandatnu godinu, „Analiza 12 gradanskih problema“ sažeta u dokumentu Gradanska platforma, zapisnici i drugi materijali sa održanih sjednica Parlamenta FBiH, te CCI-evi izvještaji o monitoringu iz prethodnih perioda.

SAŽETAK

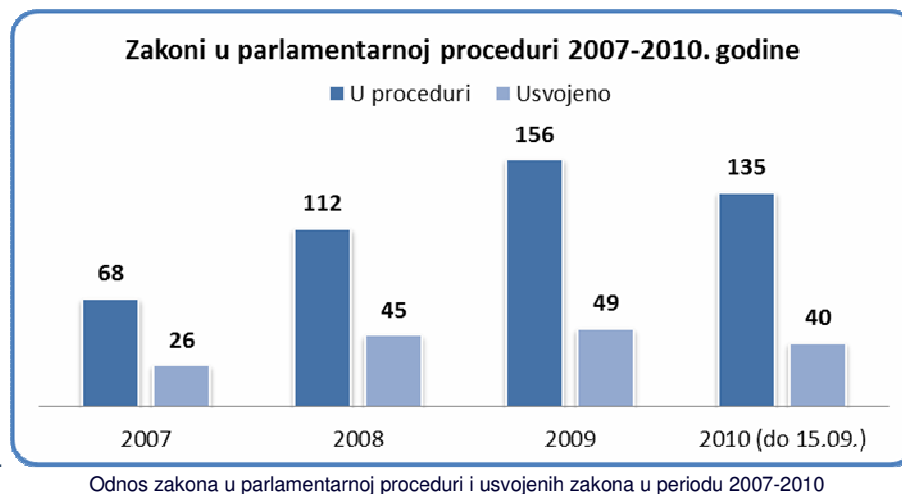
Kašnjenje, u svim segmentima rada, od samog početka mandata, je glavna karakteristika aktuelnog saziva Parlamenta Federacije BiH. U prilog tome najbolje govori odnos oba doma Parlamenta prema obavezi programiranja svoga rada. Tako su oba doma Parlamenta Federacije BiH funkcionisala tokom 2007. godine bez usvojenog Programa rada, 2008. godine je, i to uz višemjesečno kašnjenje, ovaj saziv Parlamenta ispunio obavezu programiranja svoga rada. Program rada za 2009. godinu također je usvojen tek nakon što je prošla polovina te godine. Tek u posljednjoj godini svoga mandata Parlament je uspio donijeti Program svoga rada za tekuću godinu u njenom prvom kvartalu.

Iako su programi rada usvajani dosta kasno kada je mnogo toga već bilo poznato Parlament se prema njemu odnosio krajnje nemarno. Stepenn realizacije tih programa rada bio je jedan od najnižih u Bosni i Hercegovini. 2007. godine realizovano je 15% planiranih zakonskih obaveza, 2008. godine realizovano je svega 16% zakona planiranih programom, 2009. godine procenat realizacije je nešto porastao pa je realizovana tek svaki peti planirani zakon (realizovno je 21%), da bi na kraju mandata Parlament realizovao tek 13% svojih godišnjih obaveza. Prema tome Parlament Federacije je u cijelom mandatnom periodu planirao donijeti 421 zakonski akt ali je tokom 4 godine svoga mandata uspio da realizuje svega 70, što znači da nije realizovao čak 83% svojih četverogodišnjih obaveza.

Uprkos gomilanju obaveza oba doma Parlamenta Federacije tokom ovog mandatnog perioda radila su ujednačenom laganom dinamikom, u prosjeku, Predstavnički dom je imao 17 sjednica godišnje a Dom naroda nešto manje 12 sjednica godišnje. Predstavnički dom je imao razmatrao prosječno 180 tačaka godišnje a Dom naroda oko 130 tačaka. Sjednice Predstavničkog doma trajale su u prosjeku oko 5 sati, a doma narod oko 4 sata. Na taj način predstavnici u Domu naroda proveli su u toku ove četiri godine svoga mandata na zasjedanjima Parlamenta oko 25 radnih dana, dok su oni u Zastupničkom domu zasjedali oko 40 radnih dana (manje od jednog dana mjesečno). No njihova primanja su konstantno vrijeme bila enormno visoka.

Najozbiljniji propust u radu Parlamenta Federacije kao zakonodavnog tijela u toku ovog mandatnog perioda jeste uravo upravo odnos prema zakonodavnim aktivnostima. Tokom cijelog mandata ovog saziva Parlamenta stepenn realizacije zakona, koji su se (bez obzira na Program) nalazili u parlamentarnoj proceduri, bio vrlo nizak. Mada je iz godine u godinu broj zakona koji se nalazili u parlamentarnoj proceduri rastao, suma zakona koje je Parlament usvajao u toku svake godine svoga mandata bila je skoro ujednačena. Parlament je tokom 4 godine aktuelnog mandata usvojio ukupno 160 zakona, i to 26 zakona u 2007. godini, 45 zakona u 2008. Godini, 49 zakona u 2009.godini i 40 zakona u 2010.godini. Ovakav rad, tj. nizak nivo realizacije zakona koji se tokom svake godine nalazio u parlamentarnoj proceduri, doveo je do toga da se iz jedne godine u drugu, kao nerealizovani, prenosio sve veći broj zakona. Tako na primjer iz 2009. godine u 2010. godinu preneseno je čak 90 zakona, i evo u poslednjoj godini mandata u ovom u parlamentarnoj proceduri čeka čak 81 zakon, koji je pripremljen i razmatran makar jednom u nekom od domova Parlamenta. Na ovakav način

neprestano se gomilaju nerealizovani zakoni, a posao koji je trebao biti završen ostavlja se nekom drugom sazivu Parlamenta i predstavnicima koji će sjediti u tom sazivu.

Po pitanju realizacije zakona koji su se nalazili u parlamentarnoj proceduri 2008. godina bila najefikasnija kada je realizovano 40% zakona, dok je nasuprot nje, (ne računajući 2010. godinu koja još nije završena) 2009. godina bila najmanje efikasna sa 31% realizovanih zakona koji se nalaze u parlamentarnoj proceduri.

Akumuliranju zakona u parlamentarnoj proceduri doprinosi i činjenica da svake godine, a u skladu sa potrebama, sve više novih zakona ulazi u parlamentarnu proceduru. Taj trend rasta je doveo da se do 2009. godine količina zakona, koji kao novi, ulaze u parlamentarnu proceduru učetrstrostručila u odnosu na 2007. godinu. Prosječne vrijednosti zakonodavnih aktivnosti najbolje oslikava rad parlamenta. Tako se tokom mandata godišnje u prosjeku iz jedne godine, kao nerealizovani, prenosilo u narednu u oko 60 zakona, svake godine se u prosjeku pojavljivalo oko 50 „novih“ zakona a Parlament Federacije je u godišnje donosio u prosjeku oko po 40 zakonskih rješenja.

Poseban problem kada je zakonoavna aktivnost u pitanju je praksa po kojoj se zakoni donose. Tokom ovog mandatnog perioda tek svaki treći zakon je u Parlamentu donešen po redovnoj proceduri dok je svaki drugi donešen po gitnom postupku. Ovakva praksa dovodi do umanjivanja mogućnosti poslanicima i delegatima, kao i potencijalnim interesnim grupama za adekvatnu intervenciju na predložena rješenja.

Sa stanovišta građanske platforme u periodu 2007-2010. Godina, Parlament je usvojio 90 od 160 zakona koji su se u određenoj mjeri odnosili na jedan od dvanaest najprioritetnijih problema građana ove zemlje.

Sa stanovišta aktivnosti predstavnika u domovima Parlamenta Federacije možemo izdvojiti da je tokom 2010. godine, posljednje godine mandata i ovom parlamentu progovorio i posljednji „šutljivac“ gospođa Magdalena Šogolj. Ovim se konačno završava priča o šutljivim zastupnicima u Federalnom

parlamentu. Detalje o aktivnostima zastupnika/delegata, preciznije statističke i druge analize, primanja zastupnika i druge korisne informacije, možete naći na našem sajtu www.vlastibih.com, a od sutra i na adresi www.cistparlament.com.

EFIKASNOST RADA PARLAMENTA FEDERACIJE BIH

Programiranje rada

Kašnjenje, u svim segmentima rada je, od samog početka mandata, glavna karakteristika aktuelnog saziva Parlamenta Federacije BiH. U prilog tome najbolje govori odnos oba doma Parlamenta prema obavezi programiranja svoga rada. Podsjećamo da je obavezu programiranja rada Parlament Federacije, po prvi put, i tada uz kašnjenje, ispunio u 2008. godini, a da su oba doma Parlamenta Federacije BiH funkcionisala tokom 2007. godine bez Programa rada. Program rada za 2009. godinu usvojen sa višemjesečnim kašnjenjem i to u Predstavničkom domu tek 28.05.2009. a u Domu naroda sa još većim zakašnjenjem - 09.07.2009. U 2010. godini Program rada je usvojen neznatno ranije 24. marta Predstavnički dom a Dom naroda 27. maja. Obaveza donošenja programa rada, čija je svrha da se, kroz planski rad, poveća efikasnost i odgovornost za rezultate, je, dakle, u prvoj godini mandata potpuno ignorisana, a u narednim godinama njeno ispunjavanje svedeno na čisto formalni čin i, datumom usvajanja programa, uglavnom obesmišljena.

Izgovor za kašnjenje u donošenju Programa rada za 2009. godinu (kao i za 2008.) ponuđen je u činjenici da Vlada FBiH nije dostavila Orijentacijski ili Okvirni program za narednu godinu, koji bi poslužio kao osnova za izradu programa rada za oba doma Parlamenta Federacije BiH. Međutim, podsjećamo da je Vlada FBiH još u decembru 2008. godine, uz Prijedlog Budžeta FBiH za 2009. godinu dostavila u proceduru dokument pod nazivom Program mjera za ublažavanje posljedica globalne ekonomske krize i unaprijeđenja poslovnog ambijenta, čiji su potpisnici pored Vlade FBiH Savez samostalnih sindikata BiH, Udruženje poslodavaca FBiH i Ekonomsko-socijalno vijeće, tretirajući isti kao program za provođenje hitnih mjera institucija svih nivoa zakonodavne i izvršne vlasti, kao i Socijalni sporazum za period 2009–2010. godine, također potpisan od strane navedenih aktera. Kada je Program rada za 2010. Godinu u pitanju, posebno interesantne bile su diskusije pojedinih poslanika iznese u toku rasprave u Predstavničkom domu. Naime, pojedini poslanici su ocijenili donošenje Programa rada nepotrebnim, govoreći kako on služi „nekim“ nevladinim organizacijama da daju loše ocjene Parlamentu, te da stoga Parlament ne treba donositi svoj Program već da treba raditi ono što mu bude servirano od Vlade. Međutim, jasno je da bi ovakav pristup bio kontraproduktivan, jer bi degradirajuću ulogu Parlamenta, kao ravnopravnog (zakonodavnog) stuba vlasti, ovu važnu instituciju gurno u Vladi podređen položaj na čiji bi rad imao uticati uzak krug ljudi.

Osim toga, odredba VI. (član 87. do 95.) Poslovnika o radu Predstavničkog doma i odredba VII. (član 80. – 85.) Poslovnika Doma naroda BiH jasno preciziraju obavezu programiranja rada ove institucije, te se odgovornost za neispunjavanje ili kašnjenje u izradi iste ne može iz godine u godinu prebacivati na druge, na što je ukazano i u diskusiji prilikom rasprave o Nacrtu Programa rada Predstavničkog doma za 2009. godinu, uz naglašavanje da je Predstavnički dom u skladu sa poslovničkim

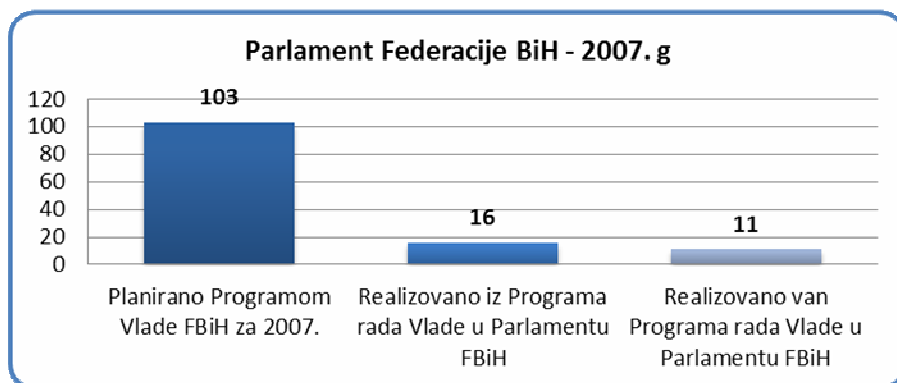
odredbama¹, već krajem 2008. godine trebao pismenim putem zatražiti od Vlade FBiH, radnih tijela, klubova, poslanika dostavljanje prijedloga koji bi bili inkorporirani u predmetni dokument.

Ono što je uočeno kao jedna pozitivna odrednica u drugoj polovini mandata u odnosu na prethodni period je da su generalni okviri programa rada oba doma u osnovi jednaki, te da po prvi put imamo mogućnost analizirati jedinstven Program rada Parlamenta Federacije BiH.

Realizacija programa rada

Generalno, u cijelom mandatanom periodu 2007-2010. godine, Parlament Federacije je prema stepenu realizacije svojih programskih obaveza bio jedna od najneefikasnijih institucija vlasti u BiH. Značajnijeg poboljšanja u realizaciji obaveza zacrtanih Programom rada u toku trajanja mandata nije bilo, mada su u usvojenim programima rada uključivani zakona koji su prije izrade programa prošli kompletnu proceduru oba doma, pa čak niti metod „planiranja unazad“ (usvajanje programa sa velikim zakašnjenjem), nije dovelo do poboljšanja.

Tako je, u 2007. godini, kada je Parlament radio bez vlastitog programa rada, pozivajući se, neformalno, na Program rada Vlade realizacija tih „obaveza“ bila nedovoljna. Uzimajući iz Programa rada Vlade samo zakone koji obavezno u svojoj proceduri moraju proći kroz oba doma Parlamenta Federacije BiH, tokom 2007. godine Parlament Federacije BiH je realizovao manje od 15% obaveza (zakonodavnih) a koje je Vlada planirala za tu godinu.

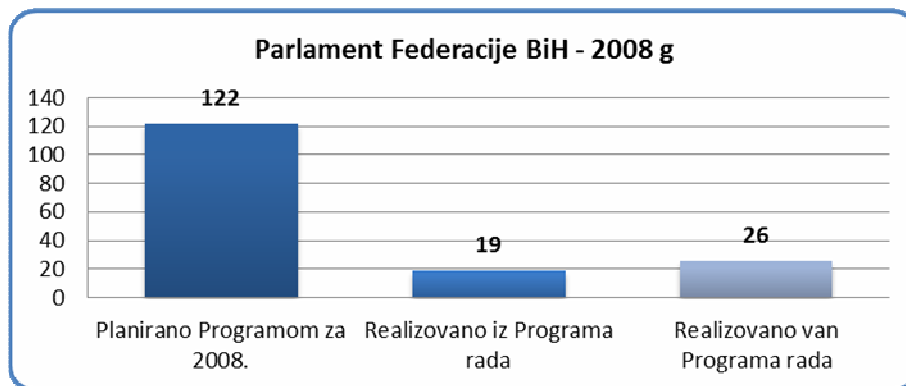

Slika 1: Realizacija programa rada u prvoj godini mandata.

Kao što je rečeno ranije, obavezu programiranja rada Parlament Federacije je, po prvi put, ispunio u 2008. godini. Međutim, osim što je to urađeno sa značajnim kašnjenjem, od 122 zakona planirana Programom rada za 2008. godinu, zaključno sa 31.12.2008. godine usvojeno je samo 19, odnosno

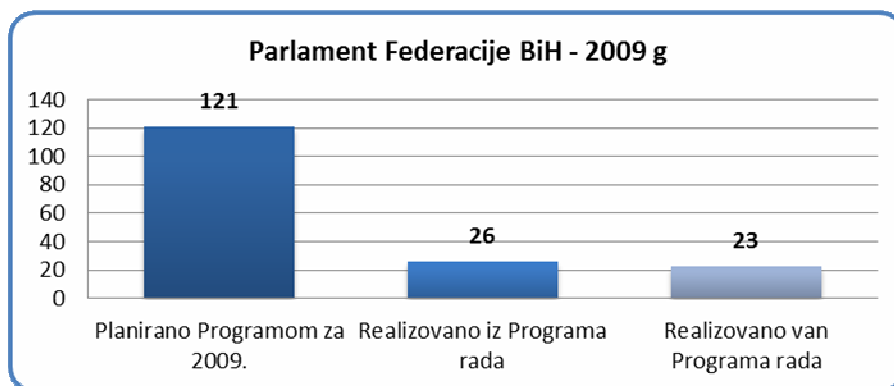
¹ Član 90. Poslovnika o radu Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH: „U pripremama za izradu programa rada Predstavnički dom pribavlja prijedloge i mišljenja o pitanjima koja treba unijeti u program rada od poslanika, radnih tijela Predstavničkog doma i klubova poslanika, predsjednika Federacije, Vlade Federacije, kao i drugih federalnih organa i organizacija.“

nepunih 16%. Što znači da čak 103 programom planirana zakona, tokom iste godine nisu prošli parlamentarnu proceduru oba doma.

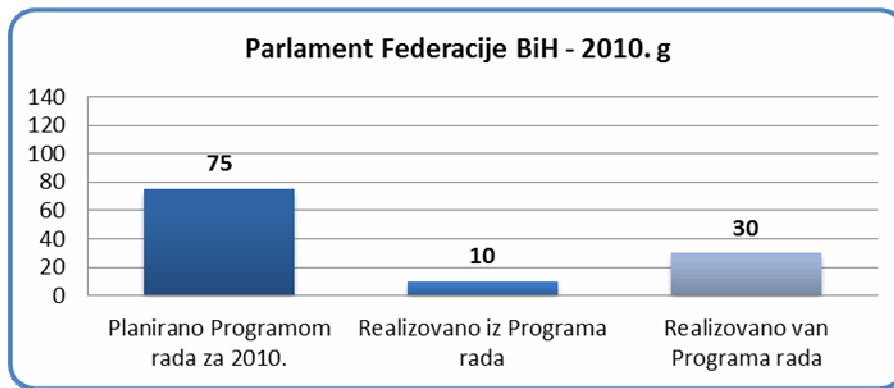
Slika 2: Realizacija programa rada u drugoj godini mandata.

Realizacija programskih obaveza u 2009. godini, neznatno je povećana u odnosu na prethodne godine, tako je od 118 zakona, planiranih Programom rada za 2009. g, usvojeno 26 zakona (21%).

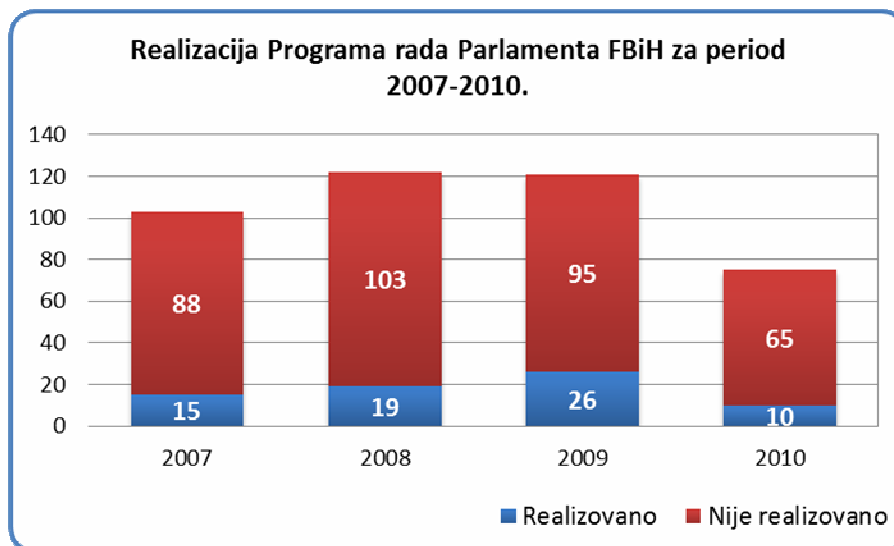
Slika 3: Realizacija programa rada u 2009. godini.

U toku 2010. godine obim planiranih zakonodavnih obaveza je znatno umanjen. Sa 120 zakona koji su u prosjeku planirani u predhodnom periodu Programom rada za 2010. godinu predviđeno je bilo donošenje 75 zakona. Uprkos reduciranom Programu rada, realizacija zakona iz tog programa rada do sredine septembra 2010. godine je ostala niska, uostalom, kao i u ostatku mandatnog perioda. Od 75 planiranih zakona zakonodavna procedura je završena tek za 10 zakona (13,3% godišnjeg Programa rada, odnosno 21% obaveza Programom planiranih do kraja septembra).

Slika 4: Realizacija programa rada u 2010. godini.

Sumiramo li dosadašnje rezultate rada Parlamenta FBiH, dolazimo do činjenice o kontinuitetu katastrofalnih rezultata, koji su nedvojbeno, jedan od glavnih uzročnika i generatora krize u ovom entitetu. 2007. godini nije realizovano je 84,5% (88 od 103) zakona planiranih Programom Vlade FBiH, koji je Parlament, ne ispunjavajući vlastitu obavezu programiranja rada nezvanično proglasio svojim; u 2008. godini nije realizovano je 84,4% (103 od 122) zakona planiranih Programom rada Parlamenta FBiH; u prošloj 2009. godini nije realizovano 79% (95 od 121) zakona planiranih Programom rada i evo, na kraju mandata, u 2010. godini nije realizovano 86,7% (65 od 75) zakona planiranih Programom rada Parlamenta.

Slika 5: Realizacija Programa rada 2007-2009

Kao što vidimo Parlament Federacije je tokom cijelog mandata radio uglavnom istim tempom i stepenom efikasnosti, stoga i ne čudi što je ovaj saziv Parlamenta za svoj četverogodišnji mandat uspio realizovati tek nešto iznad polovine obaveza planiranih samo za jednu godinu (2008. ili 2009), što je, naprosto, skandalozno.

Parlament Federacije BiH je, dakle, od početka mandata aktuelnog saziva, zaključno sa 15.09.2010. godine, usvojio svega 70 od 421 programima planirana zakona (zanemarimo li preklapanja), što je manje od jednogodišnjeg programa rada, odnosno, samo 17% realizovanih zakona iz programa, od početka mandata do danas.

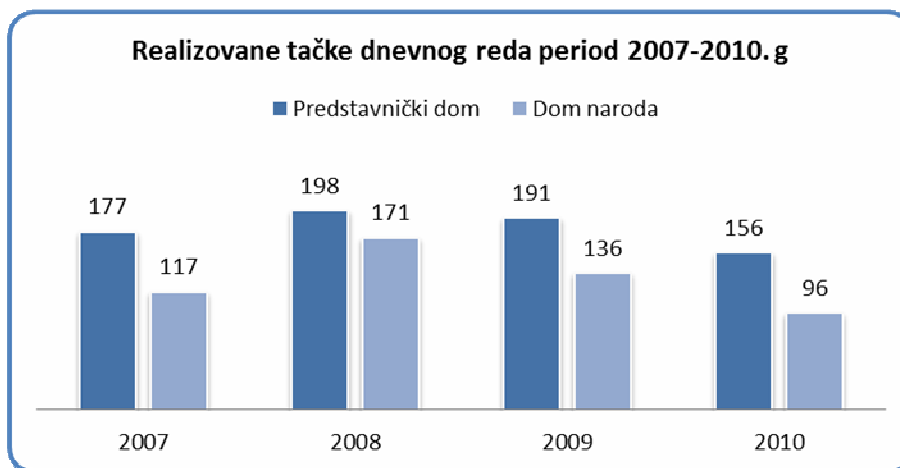

Slika 6: Ukupan broj planiranih i realizovanih zakona

Niti jedna druga institucija vlasti u BiH nema ovako loše rezultate kada je realizacija programa rada u pitanju.

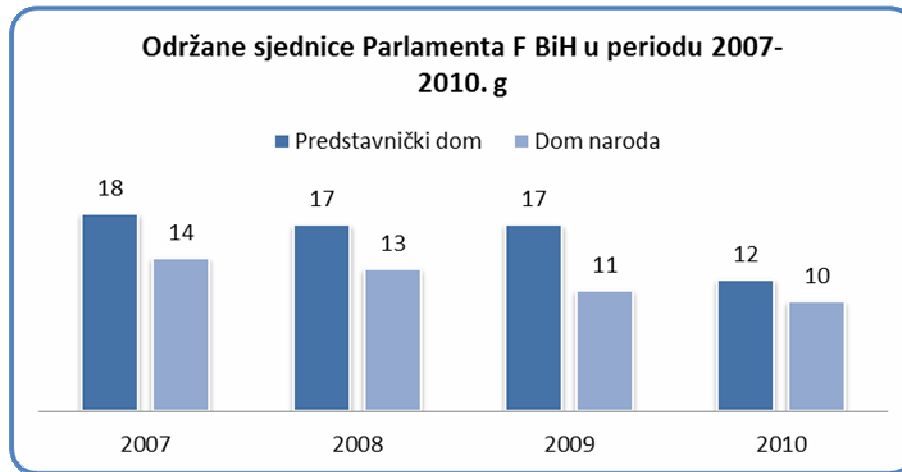
Sjednice i tačke dnevnog reda

Parlament Federacije je, u pogledu broja održanih sjednica, zadržao gotovo identičnu dinamiku kroz sve četiri godine mandata, s tim da se realizacija tačaka, povećala tokom 2008. godine u odnosu na prvu godinu mandata, da bi se u nastavku mandata kretala silaznom putanjom.

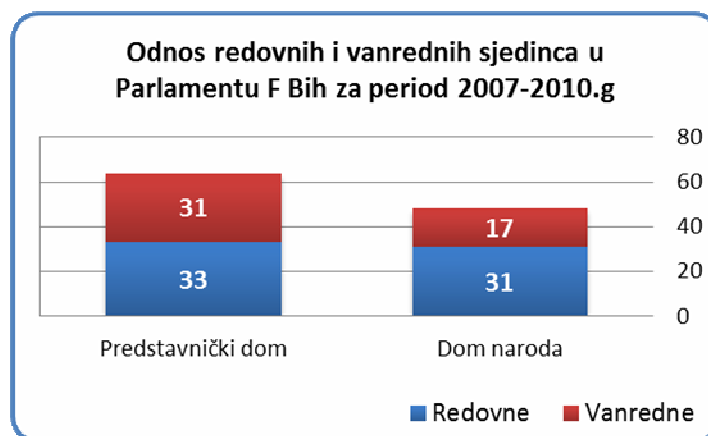
Slika 7: Dinamika realizacije tačaka tokom mandatnog perioda 2007-2010.g

Parlament se, očitno, uopšte nije obazirao na gomilanje zaostataka u izvršavanju svojih obaveza i na potrebu mnogo ozbiljnijeg, obimnijeg i efikasnijeg rada. Mada je i u samom njemu, među poslanicima, bilo razmišljanja o potrebi drastičnog povećanja efikasnosti i prelasku na stalno zasjedanje, odnosno raskidanje sa praksom neodgovornog odnosa prema svojim obavezama i građanima ovog entiteta.

Slika 8: Komparacija održanih sjednica u Parlamentu FBiH tokom mandata

U prethodne četiri godine Predstavnički dom Federacije BiH održao je ukupno 64 sjednice, i to u prosjeku 17 sjednica godišnje. U istom periodu Dom naroda je imao 48 sjednica. Prema broju održanih sjednica 2007. godina je imala najveću dinamiku (Slika 8), istovremeno za Parlament Federacije BiH 2008. godina imala najveću efikasnost (Slika 7).

Slika 9: Broj redovnih i vanrednih sjednica u mandatnom periodu

Odnos redovnih i vanrednih sjednica je također nepovoljan i pokazuje kolika je pasivnost i tromost Parlamenta. U odnosu na druge institucije, udio vanrednih sjednica kod Parlamenta Federacije BiH bio je visok i sam po sebi ne bi bio upitan da su sjednice proaktivno inicirane od strane Parlamenta, kao odgovor na urgentne probleme u Federaciji. Problematično je to što se većina vanrednih sjednica

zakazala na zahtjev Vlade Federacije i u skladu sa njenom praksom da probleme riješava u zadnji čas, dovodeći tako pred svršeni čin Parlament i njegove zastupnike.

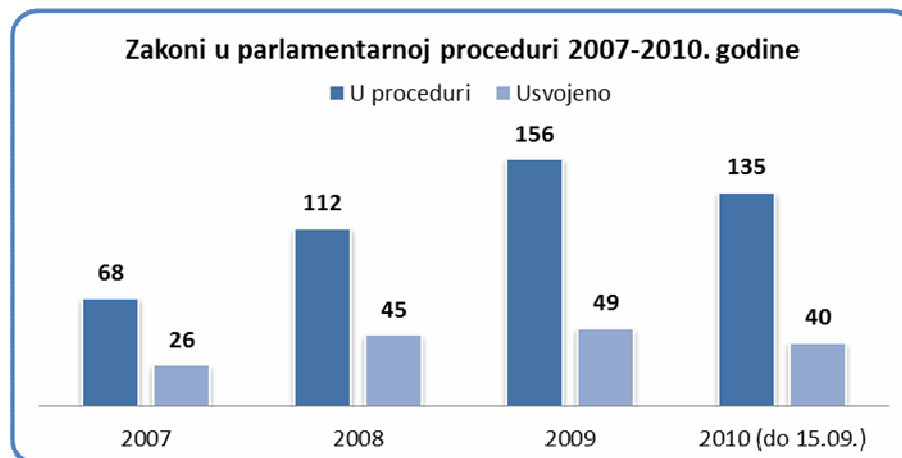
Predstavnički dom je, dakle, u mandatnom periodu, održao 33 redovnih i 31 vanrednu sjednicu, istovremeno, Dom naroda je od 48 održanih sjednica imao 31 redovnu i 17 vanrednih sjednica. Sjednice Predstavničkog doma su u prosjeku trajale oko 5 sati, dok su sjednice Doma naroda trajale prosječno 4 sata. Prema tome u zasjedanju su tokom cijelog mandata zastupnici u Zastupničkom domu proveli ukupno 320 sati što predstavlja oko 40 radnih dana, a delegati Doma naroda oko 200 sati odnosno oko 25 radnih dana. Koliko je to malo najbolje se vidi ako to vrijeme provedeno u zasjedanjima uporedimo sa brojem radnih dana u četiri godine njihova mandata. Riječ je o manje od 5% normalnog radnog vremena.

Primjetno je također, da se redovne sjednice Predstavničkog doma, pa i Doma naroda ali u nešto manjem obimu, uglavnom prekidaju i traju po nekoliko zasjedanja (nastavaka). Tako su pojedine sjednice u nastavcima trajale i po nekoliko mjeseci, što sigurno ne predstavlja efikasan rad. Dobar primjer je 21. redovna sjednica Predstavničkog doma koja je počela u aprilu 2009. godine a završena 9 mjeseci kasnije u januaru 2010. godine.

Zakoni

Polazeći od toga da je Parlament federacije najviša zakonodavna institucija u Federaciji BiH i kao takva jedina je odgovorna i ovlaštena da donosi i mijenja zakone u oblastima za koje je Federacija ustavno nadležna. Drugim riječima zakonodavne aktivnosti su primarna uloga svakog, pa i ovog, Parlamenta Federacije BiH. Jasno je, da se kroz prizmu upravo zakonodavnih aktivnosti (odnos Parlamenta prema zakonima, načinu na koji su tretirani zakoni, načinu na koji su donošeni, postupku po kojem su donošeni itd.) može najbolje sagledati i ocijeniti rad Parlamenta Federacije BiH, zakonodavnog stuba vlasti u Federaciji BiH.

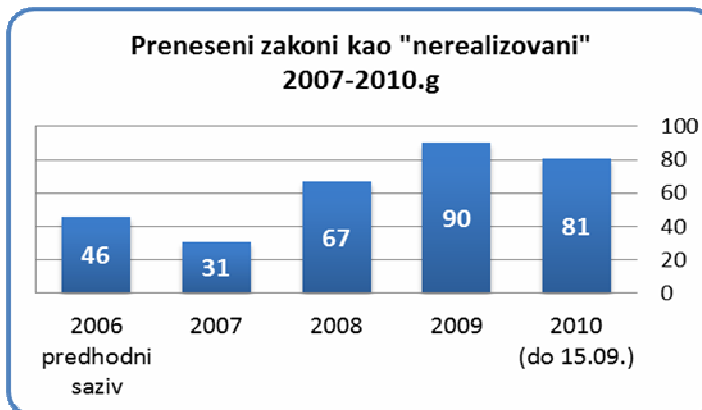
Pored neopravdano niskog nivoa realizacije zakona planiranih Programima rada, o čemu smo govorili ranije, posmatrajući zakonodavne aktivnosti kroz mandatni period (2007-2010. godina), uočili smo, da je tokom cijelog mandata ovog saziva Parlamenta, stepen realizacije zakona, koji su se (bez obzira na Program) nalazili u parlamentarnoj proceduri, bio vrlo nizak. Primjetno je da je iz godine u godinu broj zakona koji se nalaze u parlamentarnoj proceduri rastao, a da je istovremeno broj zakona koji se usvojao u toku svake godine bio skoro ujednačen. Sumiramo li pokazatelje iz mandatnog perioda dolazimo do podatka da je Parlament Federacije BiH tokom 4 godine aktuelnog mandata usvojio ukupno 160 zakona, i to 26 zakona u 2007. godini, 45 zakona u 2008. Godini, 49 zakona u 2009.godini i 40 zakona u 2010.godini (Slika 10).

Slika 10: Odnos zakona u parlamentarnoj proceduri i usvojenih zakona u periodu 2007-2010

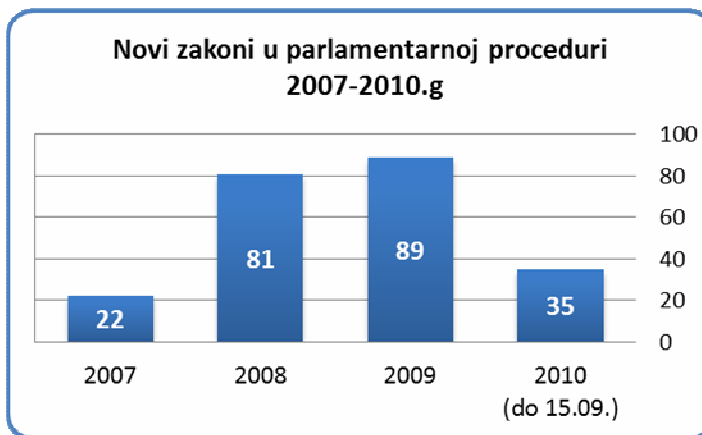
Vidimo, da je po pitanju realizacije zakona koji su se nalazili u parlamentarnoj proceduri 2008. godina bila najefikasnija kada je realizovano 40% zakona, dok je nasuprot nje, (ne računajući 2010. godinu koja još nije završena) 2009. godina bila najmanje efikasna sa 31% realizovanih zakona.

Ovakav rad, tj. nizak nivo realizacije zakona koji se tokom svake godine nalazio u parlamentarnoj proceduri, doveo je do toga da se iz jedne godine u drugu, kao nerealizovani, prenosio sve veći broj zakona. Tako na primjer iz 2009. godine u 2010. godinu preneseno je čak 90 zakona, i evo u poslednjoj godini mandata u ovom momentu na realizaciju čeka čak 81 zakon, koji je pripremljen i razmatran makar jednom od domova Parlamenta Federacije. Na ovakav način neprestano se gomilaju nerealizovani zakoni, a posao koji je trebao biti završen ostavlja nekom drugom sazivu Parlamenta i predstavnicima koji će sijediti u tom novom sazivu.

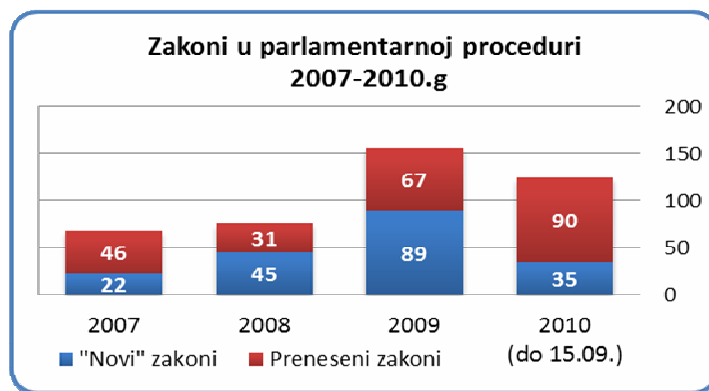
Slika 11: Prenosjenje nerealizovanih zakona iz jedne godine u drugu

Akumuliranju zakona doprinosi i činjenica da svake godine, a u skladu sa potrebama (zahtjevima), sve više novih zakona ulazi u parlamentarnu proceduru. Slika 12, pokazuje da i taj broj ima tendenciju rasta (do poslednje godine mandata). Tako vidimo da se do 2009. godine količina zakona, koji kao novi, ulaze u parlamentarnu proceduru učetverostručila u odnosu na 2007. godinu. U 2010. godini je

Slika 12: Zakoni koji se prenose u narednu godinu

broj „novih“ zakona, zakona koji nisu prenešeni iz predhodnog perioda, znatno opao. No, svakako treba imati na umu da 2010. godina još nije završena.

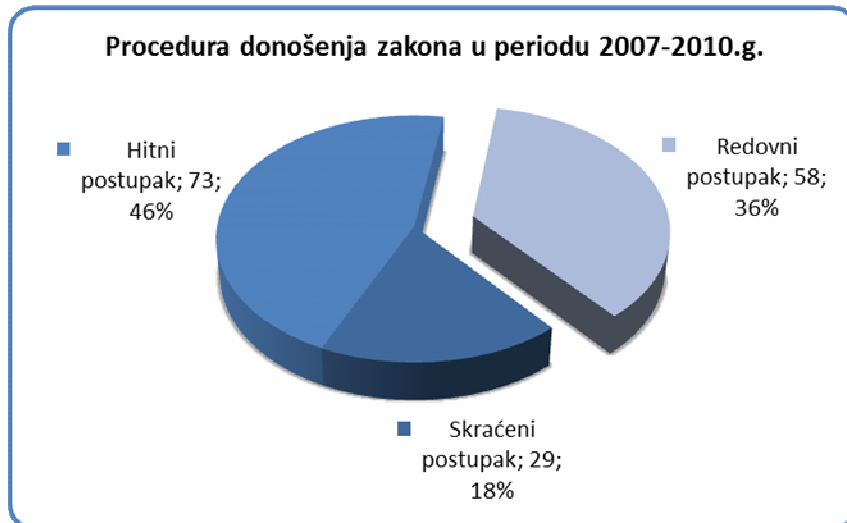
Slika 13: Struktura zakona u parlamentarnoj proceduri tokom mandata

Ako spojimo informacije iz predhodna dva grafikona dobićemo strukturu zakona koji su tokom mandata bili u parlamentarnoj proceduri, Slika 13. Vidimo da je u prvoj i poslednjoj godini mandata aktuelnog saziva Parlamenta, u parlamentarnoj proceduri nalazilo višestruko više zakona koji su kao nerealizovani preneseni iz

predhodnih godina nego što je broj zakona koji se kao novi pojavljivao u toku te godine. U preostale dvije godine odnos je bio skoro izjednačen. Međutim, bez obzira na ovakav rast, još jednom podsjećamo, Parlament FBiH kontinuirano je radio lagodnim uobičajnim tempom. Godišnje se u prosjeku iz jedne godine, kao nerealizovani, prenosilo u narednu u prosjeku 60 zakona, svake godine se u prosjeku pojavljivalo 50 „novih“ zakona a Parlament Federacije je u godišnje donosio po 40 zakonskih rješenja. Nažalost, kada uporedimo broj zakona u parlamentarnoj proceduri sa brojem zakona koji se usvoji tokom godine tek tada vidimo o kakvom neodgovornom odnosu je riječ. Naime, lošim rezultatima tokom 2007 i 2008. godine, kada je usvajano samo 40% zakona koji su tih godina bili u parlamentarnoj proceduri, pridružili su se još lošiji rezultati 2009, i 2010. Godine, kada se usvajalo po 30% zakona iz parlamentarne procedure.

Kao što vidimo, osnovna karakteristika zakonodavnih aktivnosti Parlamenta FBiH tokom mandatnog perioda je nizak nivo usvojenih zakona (u prosjeku 33%). Osim toga skoro 60% zakona se svake godine prenosi kao nerealizovani u naredni period, uz napomenu da je broj zakona koji je ovaj saziv parlamenta prenosio u svaku narednu godini svog mandata konstantno rastao.

Posmatramo li postupak po kojem su zakoni u ovom periodu tretirani u Parlamentu Federacije BiH onda vidimo da je u periodu 2007-2010. skoro polovina zakona usvojen po hitnom postupku, a da je tek nešto više od jedne trećine zakona Parlament Federacije BiH, u cijelokupnom svom mandatu, donio u redovnoj proceduri.

Slika 14: Usvojeni zakoni u periodu 2007-2010. godina

Prema tome od ukupnog broja zakona usvojenih u periodu 2007 – 2010. godine tek svaki treći usvojeni zakon donešen je po redovnoj proceduri, a skoro svaki drugi po hitnoj. Dakle, evidentno je da je hitna procedura u Federalnom parlamentu bila pravilo, a ne izuzetak. Na ovakav način konstantno se umanjivala mogućnost poslanicima i delegatima, kao i potencijalnim interesnim grupama za adekvatnu intervenciju na predložena rješenja. Pored toga nizak nivo zakona koji se parlamentu dostavljaju po redovnoj proceduri predstavlja dobar pokazatelj odnosa unutar same Vlade i njenu

opredjeljenost da se prepusti stihiji ali i odnos Vlade prema Parlamentu i samim građanima. Istina, ogroman broj zakona upućenih, od strane Vlade, na razmatranje po hitnom postupku bio je često i predmetom kritika zastupnika, odnosno delegata. Vrlo često su i sami delegati kritikovali Vladu da na ovaj način omalovažava Parlament dovodeći ga pred svršeni čin i konstantno manipulišu njime (Parlamentom).

Dodatani problem kada je donošenje zakona u pitanju predstavlja sporost zakonodavnog procesa u Federaciji BiH. Nije rijetka pojava da procedura donošenja za neke zakone od momenta prihvatanja nacrtu do momenta kada zakon bude usvojen u formi prijedloga traje preko godinu dana. Tipičan primjer je Nacrt zakona o poljoprivrednim savjetodavnim službama, koji je u formi nacrtu usvojen u Predstavničkom domu čak u novembru 2008. godine i još uvijek nije realizovan.

Lista usvojenih zakona nalazi se u Dodatku broj 1.

Vitalni interes

U kompletnom mandatu u Parlamentu Federacije BiH samo tri zakona razmatrana su po proceduri za vitalni nacionalni interes. To su:

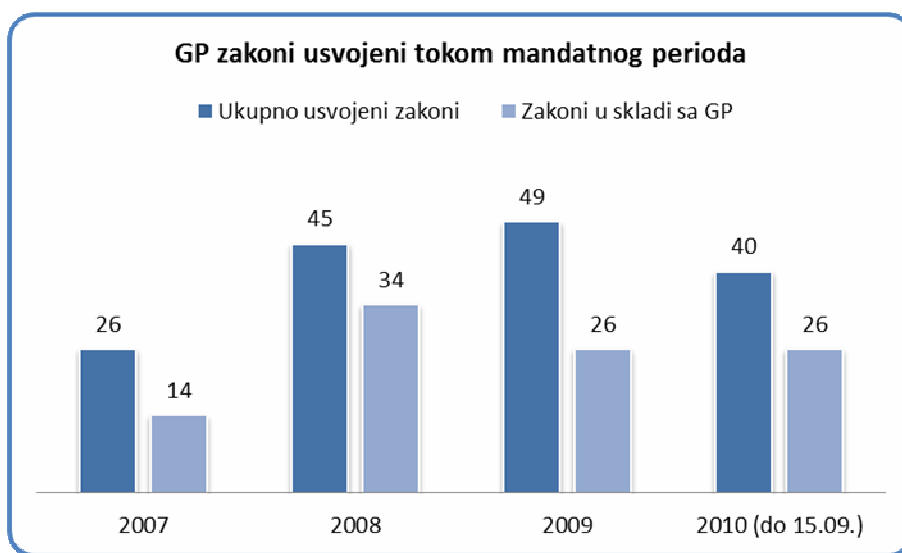
Zakon o Javnom RTV servisu FBiH, od iznimne važnosti u procesu priključenja Bosne i Hercegovine EU integracijama. Isti je 2008. godine upućen prema Vijeću za zaštitu vitalnih interesa pri Ustavnom sudu Federacije BiH, kako bi donio konačnu odluku da li je Prijedlog zakona destruktivan po vitalni interes hrvatskog naroda, 24.6.2008. godine Vijeće za zaštitu vitalnog interesa nije proglasilo ovaj Prijedlog zakona destruktivnim po vitalni interes hrvatskog naroda i isti je stekao uslove za primjenu.

Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, takođe je razmatran po proceduri za vitalni interes 2008. godine. Vijeće za zaštitu vitalnog interesa nije proglasilo ovaj Prijedlog zakona destruktivnim po vitalni interes hrvatskog naroda.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo razmatran je po proceduri za vitalni interes 2008. godine. Vijeće za zaštitu vitalnih interesa pri Ustavnom sudu Federacije BiH nije proglasilo ovaj Prijedlog zakona destruktivnim po vitalni interes bošnjačkog naroda.

PARLAMENT FBIH - VEZA SA GRAĐANSKOM PLATFORMOM

U prvoj godini mandata, od ukupno usvojena 26 zakona, 14 zakona (54%) su se u određenoj mjeri odnosili na jedan od dvanaest najprioritetnijih problema građana ove zemlje, dok je u narednoj, 2008. godini, ovaj broj značajno porastao, pa je tada čak 76% usvojenih zakona tretiralo jedan od dvanaest građanskih zahtjeva, odnosno 34 zakona od ukupno 45 usvojenih zakona. Međutim, ovaj visoki procenat usvajanja prioritenih zakona tokom druge godine mandata u značajnoj je mjeri obezvrijeđen izuzetno niskim nivoom realizacije godišnjeg programa rada Parlamenta i Vlade FBiH, te činjenicom da je polovina od ukupnog broja usvojenih zakona, koji se odnose na pitanja potencirana u dokumentu „Građanska platforma“, usvojeno u posljednja tri mjeseca 2008. godine. Što znači da se njihovi efekti nisu ni osjetili u toj godini. Tokom 2009. godine od 49 zakona usvojenih u Parlamentu FBiH samo 26 zakona (53%) u određenoj mjeri se odnosilo na 12 najprioritetnija problema građana, dok je u poslednjoj godini mandata udio zakona koji se mogu dovesti u vezu sa nekim od zahtjeva iz građanske platforme ponovo porastao na 65% (26 od 40).

Slika 15: GP zakoni usvojeni tokom 2007-2010

Ono što je potrebno posebno istaknuti kada je Građanska platforma u pitanju jeste činjenica da je u posljednjoj godini svoga manda ovaj Parlament usvojio zakona koje u značajnoj mjeri mogu doprinijeti rješavanju zahtjeva iz građanske platforme skoro kao svih predhodnih godina svoga mandata zajedno. No dojam kviri činjenica da je apsolutno gledano usvojen vrlo mali broj zakona, te da je u toj istoj posljednjoj godini mandata usvojen Zakon o plaćama koji je opet podigao primanja zaposlenih u javnom sektoru i izabranih zvaničnika i pokušaj ostvarivanja astronomskih penzija za izabrane zvaničnike, zatim Zakon o pravima demobilisanih boraca i sva priča oko revizije tih prava, dojam kvare i namjere Vlade da smanji naknade nezaposlenim osobama nakon gubitka posla, a aranžman sa MMF-om i Svjetskom bankom je posebna priča.

Nact zakona o zaštiti porodice s djecom, kojim se najavljivalo izjednačavanje prava i uslova za ostvarivanje prava po osnovu porodiljstva i materinstva na teritoriju cijele Federacije BiH povučen od strane resornog ministarstva bez ikakvog dodatnog obrazloženja i nikada nije vraćen u proceduru. Tom prilikom je u jednom od izvještaja radnih tijela navedeno da je osnovni razlog povlačenja ovog zakona nepostojanje finansijske osnove za donošenje istog.

ODNOS DOMOVA PARLAMENTA FEDERACIJE BIH

Ukoliko posmatramo broj održanih sjednica, broj realizovanih tačaka i realizovanih zakona u mandatanom periodu, a o čemu je više riječi bilo na početku izvještaja, dolazimo da zaključka da Dom naroda Parlamenta Federacije po svim parametrima ima manju dinamiku rada od Predstavničkog doma.

Dom naroda Parlamenta Federacije BiH od početka mandata aktuelnog saziva do danas nije prihvatio 17 zakona, koji su prethodno prihvaćeni u Predstavničkom domu, dok su, s druge strane, samo 3 zakona razmatrana po proceduri za vitalni interes. Upravo zbog toga, važnim smatramo istaknuti činjenicu, a što smo navodili i u prethodnim izvještajima, da djelovanje Doma naroda Parlamenta Federacije BiH u praksi tokom akutelnog kao i prethodnog mandatnog perioda dovodi pod znak pitanja da li je zapravo riječ o domu čija je prevashodna uloga da štiti vitalne interese konstitutivnih naroda i „ostalih“ ili paralelnom Predstavničkom domu. Ponašajući se kao paralelni Predstavnički dom, Dom naroda usporava zakonodavne procese pri tome direktno smanjujući efikasnost rada cijelog Parlamenta.

U nastavku dajemo tabele sa listom akata koje je Predstavnički dom prihvatio, a Dom naroda nije usvojio u periodu 2007-2010. godina, kao i zakona koji su razmatrani po proceduri za vitalni interes.

Zakoni koji su u Domu naroda PFBiH razmatrani po proceduri za vitalni interes u periodu 2007-2010. g

R.br.	NAZIV ZAKONA
1	Zakon o Javnom servisu Radio-televizije FBiH (PD - 25.7.2007. – usvojio uz amandmane, DN – 26.7.2007., razmatrao po proceduri za vitalni interes, 31.10.2007. Zajednička komisija nije postigla saglasnost, te Vijeće za zaštitu vitalnih interesa pri Ustavnom sudu Federacije BiH 10.6.2008. godine nije proglasilo ovaj Prijedlog zakona destruktivnim po vitalni interes hrvatskog naroda, pa se pristupilo usaglašavanju u Parlamentu Federacije BiH, PD – 22.7.2008. odustao od tri amandmana koja DN nije izglasao, te je Prijedlog zakona usvojen u istovjetnom tekstu)
2	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH (PD- 22.4.2008. usvojio, DN- 29.4.2008. razmatrao po proceduri za vitalni interes, 6.5.2008. Zajednička komisija nije postigla saglasnost, te Vijeće za zaštitu vitalnih interesa pri Ustavnom sudu Federacije BiH 24.6.2008. godine nije proglasilo ovaj Prijedlog zakona destruktivnim po vitalni interes hrvatskog naroda)
3	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (PD - 30.10.2007. usvojio uz amandmane, DN-29.5.2008. razmatrao po proceduri za vitalni interes, 10. 6. 2008. Zajednička komisija nije postigla saglasnost, te Vijeće za zaštitu vitalnih interesa pri Ustavnom sudu Federacije BiH 29.7.2008. godine nije proglasilo ovaj Prijedlog zakona destruktivnim po vitalni interes bošnjačkog naroda, pa se pristupilo usaglašavanju u Parlamentu Federacije, 28.10.2008. godine Predstavnički dom usvojio dva amandmana koja je usvojio i Dom naroda, te je Prijedlog zakona usvojen u istovjetnom tekstu)

Tabela 8: Zakoni koji su u Domu naroda PFBiH razmatrani po proceduri za vitalni nacionalni interes

Zakoni koje je Predstavnički dom prihvatio, a Dom naroda nije usvojio u periodu 2007-2010. g

Br.	Naziv zakon	Predlagač	Predstavnički dom usvojio	Dom naroda nije usvojio
1.	Zakon o pomilovanju	Klub poslanika SDA u PD	05.06.2007	12.07.2007
2.	Zakon o Finansijsko-informatičkoj agenciji	Vlada FBiH	30.05.2007	12.07.2007
3.	Zakon o finansiranju političkih stranaka FBiH	Muhamed Moranjkić, poslanik u PD	04.09.2007	18.09.2007
4.	Zakon o kontroli privatizacije	Vlada FBiH	11.09.2007	18.09.2007
5.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o namještenicima u organima državne službe u FBiH	Vlada FBiH	10.01.2008	14.02.2008
6.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima	Vlada FBiH	17.01.2008	14.03.2008
7.	Zakon o podsticajima za razvoj područja posebne zaštite u FBiH	Vlada FBiH	30.01.2008	14.03.2008
8.	Zakon o psihološkoj djelatnosti	Aida Čikić, poslanik u PD	28.05.2008	03.07.2008
9.	Zakon o reviziji privatizacije državnog kapitala u privrednim društvima i bankama	Vlada FBiH	15.10.2008	20.11.2008
10.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o federalnim jedinicama	Nusret Sirčo, poslanik u PD	23.09.2008	20.11.2008
11.	Zakon o dopuni Krivičnog zakona FBiH	Vesna Saradžić, poslanik u PD	07.04.2009	28.04.2009
12.	Zakon o fiskalnim sistemima	Vlada FBiH	30.06.2009	09.07.2009
13.	Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima	Vlada FBiH	07.11.2009	03.12.2009
14.	Zakon o veterinarstvu Federacije BiH	Vlada FBiH	17.11.2009	29.04.2010
15.	Nacrt Zakona o javno - privatnom partnerstvu	Vlada FBiH	09.03.2010	29.04.2010
16.	Nacrt Zakona o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava sa većinskim učešćem državnog kapitala u Federaciji BiH	Vlada FBiH	09.03.2010	29.04.2010
17.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o provođenju kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti braniteljsko-invalidske zaštite	Zijad Mušić, zastupnik PD PFBiH	28.04.2010	08.07.2010

Tabela 6: Zakoni koje je Predstavnički dom prihvatio, a Dom naroda nije usvojio u periodu 2007.-2010. g

ODNOS PARLAMENTA I VLADE FBiH

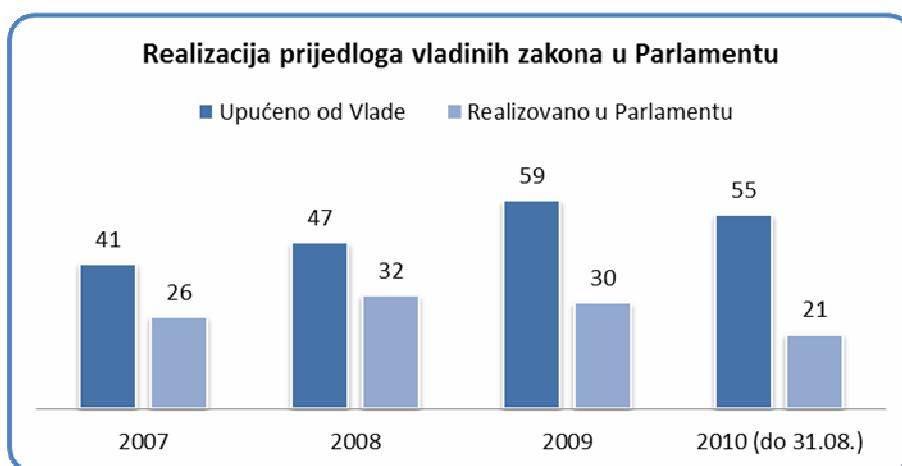
Odnos Parlamenta FBiH i Vlade FBiH, između ostalog, najbolje oslikava sam zakonodavni proces i način na koji Vlada tretira Parlament. Prisjetimo se samo kako se Vlada odnosi prema Parlamentu i činjenice da je od ukupnog broja zakona usvojenih u periodu 2007 – 2010. godine tek svaki treći usvojeni zakon donešen po redovnoj proceduri, a skoro svaki drugi po hitnoj. Šta je razlog ovakvoj praksi? Da li je Vlada svjesno išla sa namjerom da konstanto umanjuje mogućnost poslanicima i delegatima, kao i potencijalnim interesnim grupama za adekvatnu intervenciju u predloženim rješenjima, ili se „samo“ radi o nesposobnosti Vlade da predvidi i na vrijeme u proceduru dostavi potrebna zakonska rješenja, ostaje nejasno jer se Vlada nikada nije izjasnila zbog čega se svaki drugi zakon mora razmatrati kao hitan?

Prisustvo sjednicama Parlamenta od strane članova Vlade je također vrlo često kritikovano od strane zastupnika, odnosno delegata. Članovi vlade su vrlo rijetko prisustvovali završetcima sjednica bilo kojeg doma Federalnog parlamenta, uostalom zbog toga su i kritikovani. No, praksa je pokazala da te kritike zastupnika i delegata nisu imale većeg efekta. Vrhunac nipodoštavanja Parlamenta od strane Vlade je bila izjava dopremijera Federacije gospodina Gavriela Grahovca kako zaključci jednog doma Parlamenta nisu ni obavezujući za Vladu.

Sa druge strane odnos Parlamenta, kao zakonodavnog tijela, prema Vladi najbolje odslikava zakonodavna aktivnost Parlamenta. Tako je na primjer Vlada Federacije BiH je u prvih 8 mjeseci 2010. godine utvrdila 69 različitih zakonskih rješenja od kojih 55 u formi prijedloga i 14 nacrt. Od 55 utvrđenih prijedloga zakona na održanim sjednicama Vlade, parlamentarna procedura je završena za 21 zakon, dok je 7 zakona usvojeno u Predstavničkom domu, ali ne i Domu naroda. Za isti period bilježimo i 7 prijedloga zakona koja nisu prošli parlamentarnu proceduru (odbijeni / povučeni), a 20 zakona još nije ni razmatrano.

S obzirom na enormne zaostatke iz prethodnog perioda ne možemo biti zadovoljni sa samo 55 prijedloga zakona koje je Vlada Federacije BiH za 8 mjeseci 2010. godine uputila u parlamentarnu proceduru. Ali u isto vrijeme poražavajući je podatak o skoro 2/3 istih koji su ostali neusvojeni u Federalnom parlamentu tokom analiziranog perioda i samo mjesec dana prije narednih opštih izbora.

Podsjetimo se, prva mandatna, 2007. godina aktuelne Vlade završena je sa 37% neusvojenih zakona u Parlamentu Federacije BiH, a koje je Vlada utvrdila u toj godini u formi prijedloga. Dalje, 2008. godina je završena sa 32% neusvojenih prijedloga zakona u Parlamentu Federacije BiH, dok je prošle 2009. godine rezultat u ovom kontekstu iznosio – 49% neusvojenih „vladinih“ zakona. Po isteku 8 mjeseci 2010. godine bilježimo najlošiju situaciju u vidu 64% neusvojena „vladina“ zakona. Slika koja slijedi pokazuje kakav je odnos imao Parlament prema zakonima koji su na usvajanje dostavljeni od strane Vlade Federacije BiH.

Slika 16: Realizacija Vladinih prijedloga zakona iz godišnjeg plana u Parlamentu F BiH

Prethodni grafički prikaz nam govori da je Vlada Federacije BiH napravila određen pomak u drugoj polovini mandata po pitanju broja zakona utvrđenih u formi prijedloga i kao takvih upućenih u parlamentarnu proceduru. No, pojačan angažman Vlade nije doprinio situaciji da više zakona u Federaciji bude i finalizovano kroz usvajanje u Parlamentu F BiH, jer je Parlament svoju ekstremnu neefikasnost samo dodatno produbio u drugoj polovini mandata.

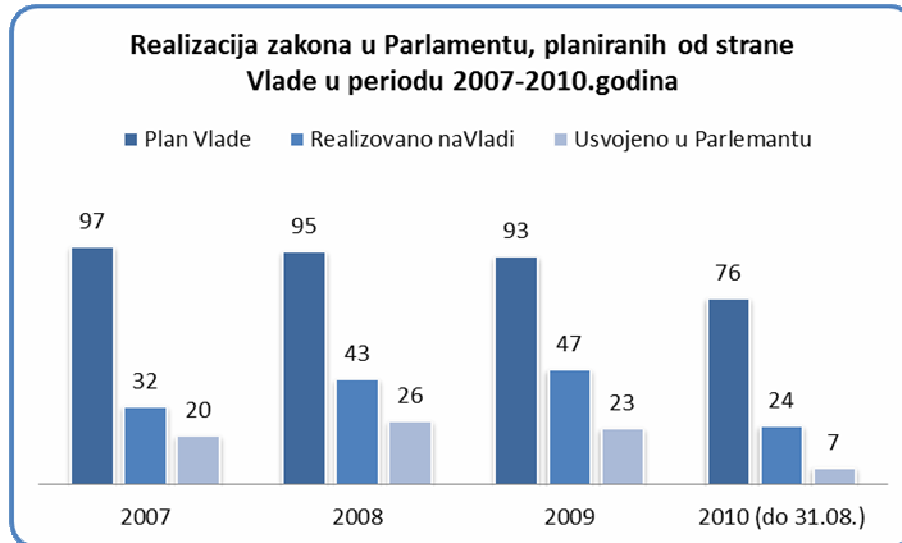
Slika 17. Realizacija zakona iz Programa rada Vlade F BiH u Parlamentu tokom prvih 8 mjeseci 2010.g.

zakona iz Programa za 2010. godinu, a Parlament usvojio samo 7, za prethodno izrečeno glavnu krivicu ćemo staviti na račun upravo Parlamenta F BiH. Pri tome ne smijemo zaboraviti da su svi zakoni koje je Vlada Federacije BiH planirala sadržani i u godišnjem Programu rada Federalnog parlamenta.

Evidentno rastrojstvo po pitanju koordinacije u radu pri realizaciji zakona na relaciji Vlada – Parlament, naravno uz hroničnu nefunkcionalnost vladajuće koalicije, koja nije adekvatno spremna za aktuelne izazove i zadatke, glavni su uzročnici i generatori krize u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ako bi pokušali definisati „goreg od lošeg“, s obzirom da je Vlada utvrdila 24

Nefunkcionalnost i nekoordinacija u radu Vlade i Parlamenta F BiH je prisutna praksa u kontinuitetu još od formiranja vlasti od strane aktuelne koalicije. S tim u vezi, posmatrajući čisto brojčano,

odnosno ignorišući izvjesna preklapanja, nastala usljed prenošenja nerealizovanih zakona iz prethodnog perioda u narednu godinu, Vlada Federacije BiH je za 4 godine, kroz godišnje programe rada, planirala utvrditi 361 zakona, a utvrđeno je 146 (zbrajajući prijedloge i nacрте). Naravno, jasna je računica koja nas upućuje na 59,6% nerealizovanih planiranih zakonskih rješenja Vlade.

Slika 18: Realizacija zakona iz Programa rada Vlade F BiH, u Parlamentu F BiH – period 2007 – 2010.g.

U finalizaciji posla oko zakona, Parlament je taj broj praktično prepolovio, pa je konačni rezultat da je od mandatnog zakonodavnog plana Vlade Federacije BiH, Parlament Federacije BiH zaključno sa 31.08.2010. godine usvojio poražavajućih 21% programiranih zakona, tj. samo 76 od 361. Ponovo naglašavamo, zakoni koje planira Vlada se nalaze i u planovima Parlamenta.

Navedeni podaci ukazuju na ozbiljan problem u odnosu izvršne i zakonodavne vlasti u FBiH, odnosno u funkcionisanju vladajuće koalicije. Istovremeno brojevi najbolje demantuju pokušaje da se odgovornost za loše rezultate rada Parlamenta FBiH prenese na Vladu, kao podnosioca i obrađivača najvećeg broja zakonodavno-analitičkog materijala. Istina je, zapravo, da se na lošu efikasnost Vlade, odgovara još gorom efikasnošću Parlamenta.

S druge strane, za neke zakone i/ili amandmane na zakone koji su došli od strane zastupnika i delegata Vlada se nije nikada izjasnila ili se na izjašnjenje Vlade čekalo neopravdano dug period. Ali je zato Vlada po hitnom postupku uputila više od polovice zakona, koristeći se pritiscima koji su često imali socijalni, ekonomski ili neki drugi karakter, ograničavajući prostor Parlamentu za potreban kvalitet rasprave.

AKTIVNOSTI POSLANIKA I DELEGATA

Uz institucionalni segmet odgovornosti ne možemo zanemariti ni pojedinačnu odgovornost poslanika i delegata u oba Dom Parlamenta Federacije BiH, odnosno njihovu opredjeljenost da svojim radom doprinesu sistemskom iznalaženju rješenja za svakodnevne probleme sa kojima se suočavaju građani ovog entiteta. Stoga smo u svakom izvještaju isticali i izdvajali one poslanike/delegata koji nisu ispunili očekivanja građana.

Tako je na kraju 2007. godine, bilo 15 poslanika u Predstavničkom i 12 delegata u Domu naroda koji tokom cijele 2007. Godine (znači nakon godine mandata) nisu postavili niti jedno poslaničko pitanje u ime svojih birača, pokrenuli inicijativu ili uzeli učešće u raspravi. Građani Federacije BiH su njihovo ćutanje u 2007. godini platili 661.541,95 KM. Neaktivni su bili:

RBR	Zastupnici Pred. doma	Stranka
1	Hamzić Fadil	SDA
2	Bašić Hazim	SDA
3	Mušić Zijad	SDA
4	Bjelac Mira	SDA
5	Milka Hasić	SDA
6	Brdarević Safet	SzBiH
7	Borovina Suljo	SzBiH
8	Sokolovic Begic Suzana	SzBiH
9	Kurtović Alija	SzBiH
10	Otajagić Ferid	SzBiH
11	Selimbić Izudin	SzBiH
12	Mandić Vjekoslav	HDZ - HNZ
13	Šogolj Magdalena	HZ
14	Čardžić Alma	NSRB
15	Ivanković Lijanović Jozo	NSRB

RBR	Delegati Doma naroda	Stranka
1	Tomić Slobodan	NSRB
2	Bandur Milenko	HDZ 1990
3	Mikulić Anđelko	HDZ - HNZ
4	Zovko Ljubo	HDZ BiH
5	Čevra Omer	SDA
6	Tafro Hasan	SDA
7	Lonic Mladen	SDP
8	Kananović Senad	SzBiH
9	Tvica Zijad	SzBiH
10	Imamović Ismet	SzBiH

Tabela 7: Neaktivni zastupnici u Predstavničkom domu i delegati u Domu naroda Parlamenta Federacije tokom 2007. godine

Nakon okončanja polovine mandata, u Parlamentu FBiH još uvijek se nalazilo sedam parlamentaraca koji nisu ni jednom uzeli učešća u raspravi, postavili poslaničko/delegatsko pitanje, pokrenuli inicijativu ili slično. Riječ je o sljedećim poslanicima/delegatima:

RBR	Zastupnici Pred. doma	Stranka
1	Hamzić Fadil	SDA
2	Milka Hasić	SDA
3	Šogolj Magdalena	HZ

RBR	Delegati Doma naroda	Stranka
1	Tomić Slobodan	BOLJITAK
2	Tafro Hasan	SDA

Tabela 8: Neaktivni zastupnici u Predstavničkom domu i delegati u Domu naroda Parlamenta Federacije tokom 2007 i 2008. g

Na kraju 2009. Godine, 3 godine nakon dobijenog mandata, u Parlamentu Federacije je i dalje bila jedna poslanica koja tokom mandata nije niti jednom uzela učešće u raspravi, postavila poslaničko/delegatsko pitanje, pokrenuli inicijativu ili slično. Riječ je o Šogolj Magdaleni iz Hrvatske kršćanske demokratske unije (HKDU).

Zanimljivo je, kao što smo i ranije navodili, da je poslanica Magdalena Šogolj, iz HKDU, od početka mandata prisustvovala na samo nekoliko plenarnih zasjedanja. Niti jednom do sada predstavnici političke stranke iz koje dolazi (HKDU) nisu našli za shodno obrazložiti ovakav nezapamćeno indolentan odnos prema mandatu povjerenom od strane građana.

Hamzić Fadil, kojeg smo u ranijim izvještajima navodili kao neaktivnog poslanika, je na sjednici Predstavničkog doma u decembru 2009. godine prvi put postavio poslaničko pitanje, što je bila i prva aktivnost ovog poslanika u dosadašnjem trogodišnjem mandatu.

I na kraju tokom 2010. godine u jednoj od rasprava o dnevnom redu i gospodja Magdalena Šogolj se javila za diskusiju, tako da će konačno na kraju mandata svi predstavnici u domovima Parlamenta federacije na neki način dati svoj doprinos njihovom radu.

Neopravdana odustva sa plenarnih zasjedanja značajnog broja poslanika/delegata bila je jedna od karakteristika rad oba doma Parlamenta FBiH, posebno Predstavničkog doma, odgovornost za ovakav odnos prema povjerenom mandatu je istovremeno i na onim poslanicima/delegatima koji neopravdano ne učestvuju u radu sjednica, i na rukovodstvu i kolegiju oba doma PFBiH, čija je obaveza u skladu sa Poslovníkom da se staraju o ostvarivanju i poštovanju prava i dužnosti poslanika²/delegata³ u Parlamentu Federacije BiH.

Kada je problem nedolazaka kulminirao Administrativna komisija Predstavničkog doma donijela je u decembru 2009. godine odluku kojom se nedolasci na zasjedanja Predstavničkog doma mogu pravdati samo doznakama od ljekara ili nalogom za službeno putovanje. Dom naroda Parlamenta FBiH nije regulisao sankcionisanje delegata koji odsustvuju sa sjednica, tako da se ova odluka primjenjuje samo na poslanike Predstavničkog doma, a još uvijek ostaje problem sa poslanicima koji se pojave na početku zasjedanja te im se evidentira prisustvo ali ubrzo nakon toga napuštaju sjednice i više se ne vraćaju na zasjedanja.

² Član 9. Poslovníka Predstavničkog doma PFBiH: Poslanik ima pravo i dužnost da prisustvuje sjednici Predstavničkog doma i sjednicama radnih tijela Predstavničkog doma čiji je član i da učestvuje u njihovom radu i odlučivanju.

³ Član 8. Poslovníka Doma naroda PFBiH: Delegat ima pravo i dužnost da prisustvuje sjednici Doma naroda i sjednici radnih tijela Doma naroda čiji je član i da učestvuje u njihovom radu i odlučivanju.

PRIMANJA POSLANIKA

Primanja jednog poslanika profesionalno angažovanog u Predstavničkom domu PFBiH tokom 2007. i 2008. godine su u prosjeku iznosila 3.500,00 KM mjesečno, a ista su sadržavala sljedeće: osnovna plata u iznosu 1.500,00 KM (uz uvećanja po osnovu utvrđenih koeficijenata), paušal 500,00 KM, naknada za odvojeni život 475,39 KM, naknada za vikend posjete porodici od 250,00 do 1.300,00 KM, topli obrok 271,60 KM, naknada za gradski prevoz 53,00 KM. Najveća primanja zabilježena su kod poslanika koji zbog udaljenosti mjesta iz kojeg dolaze imaju pravo i na najveću naknadu za vikend posjete porodici.

Usvajanjem Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima izabраних dužnosnika, nosilaca izvršnih funkcija i savjetnika u institucijama vlasti Federacije Bosne i Hercegovine, krajem novembra 2008. godine, osigurana su enormna povećanja primanja poslanika i delegata, a početak primjene prava po ovom zakonu krenuo je od januara 2009. godine.

Tako su primanja poslanika/delegata na profesionalnom radu u prvih šest mjeseci 2009. godini u prosjeku iznosila između 4.500 do 5.000 KM mjesečno, a ista su sadržavala sljedeće: plata od 2.550 do 3.120 KM, topli obrok 300 KM, paušal nešto manje od 800 KM (u visini prosječne plate u FBiH), naknada za rad u radnim tijelima 37 KM (za profesionalno angažovane) i 75 (za poslanike koji nisu u radnom odnosu u PD), naknada za gradski prevoz 53 KM, naknada za odvojeni život 550 KM, naknada za troškove posjete porodici od 130 do 1.000 KM, ako ne primaju naknadu za odvojeni život koriste naknadu za korištenje ličnog vozila u iznosu od 100– 200 KM (za profesionalno angažovane), te od 50 – 700 KM (za poslanike koji nisu u radnom odnosu u PD).

Prijedlog zakona o načinu ostvarivanja ušteta u Federaciji BiH usvojen u Parlamentu Federacije BiH krajem mjeseca jula predviđao je da ukupni mjesečni iznos sredstava u budžetima, namijenjen za plaće i naknade, koje nemaju karakter plaća, tekuće grantove i ostale tekuće rashode, bude vraćen na nivo iz decembra prošle godine, te umanjen za deset posto.

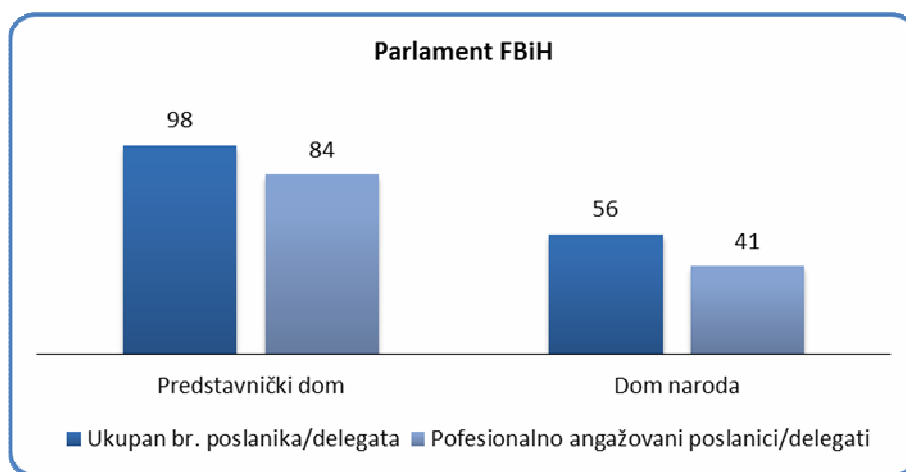
Međutim, u praksu je provedeno suprotno.

Nakon smanjenja primanja najvećem dijela budžetskih korisnika od 10%, dugo je bio upitan, a i dalje je većem djelu javnosti nepoznat procenat smanjenja primanja izabраних i imenovaniх dužnosnika u institucijama vlasti Federacije BiH, koji je umjesto da bude ponuđen kroz transparentnu parlamentarnu proceduru, odnosno izmjene i dopune Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravima izabраних dužnosnika i nosilaca izvršnih funkcija i savjetnika u institucijama vlasti u FBiH, riješen donošenjem Odluke o akontativnoj isplati plata i naknada izabраних dužnosnika, nosioca izvršnih funkcija i savjetnika, koju zajednički potpisuju Administrativne komisije Predstavničkog doma, Doma naroda Parlamenta FBiH i Administrativna komisije Vlade FBiH.

Navedena Odluka podrazumijeva uštede po osnovu isplata za naknade koje nemaju karakter plata, tako da se:

- Izabranim dužnosnicima koji su svoju dužnost profesionalizirali, nosiocima izvršnih funkcija i savjetnicima u institucijama vlasti FBiH obračunava se naknada za topli obrok u visini od 1% osnovice prosječne plate isplaćene u Federaciji prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku.
- Obustavlja se isplata naknada troškova prevoza za dolazak na posao
- Umanjuje se naknada za regres u 2009. godini tako da iznosi 50% prosječne plate isplaćene u Federaciji prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku.
- Stalno mjesečno novčano primanje (paušal) smanjuje se za 10%
- Obustavljaju isplate naknada u svim komisijama i odborima, osim naknada za rad u komisijama koje su obrazovane na osnovu posebnih zakona koje će posebnom odlukom utvrditi nadležne administrativne komisije.
- Obustavlja se isplata naknada troškova prevoza do mjesta prebivališta porodice iz člana 20. Zakona o pravima izabranih dužnosnika, nosioca izvršnih funkcija i savjetnika u institucijama vlasti FBiH
- Obustavlja se isplata naknade troškova režija za održavanje stana korisnicima prava na odvojeni život.

U Predstavničkom domu 86% poslanika profesionaliziralo je svoj mandat, dok taj procenat u Domu naroda iznosi 72%.

Slika 19: Odnos ukupnog broja poslanika/delegata i profesionalno angažovanih poslanika/delegata

Kada se govori o primanju zastupnika važno je napomenuti da je Vlada Federacije BiH tokom 2010. godine u nekoliko navrata pokušala, objašnjavajući to kao uslov kreditnog aranžamana i zahtjev MMF-a i Svjetske banke, progurati Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine. Ovaj zakon, iako zaista potreban da se konačno uvede red u džunglu pravilnika kojima se određuje visina plaća u organima javne uprave u Federaciji, imao je i niz manjkavosti, od kojih je naojzbiljnija bila da se istim zakonom nastojalo obuhvatiti više kategorija uposlenh u javnom sektoru (državni službenici, izabrani zvaničnici, policija,..). Pored toga Zakon je dobio podršku i Doma naroda uz skandalozan amandman delegata Mike Lešića o bezobrazno povlaštenim penzijama izabranih zvaničnika. Međutim pod pritiskm javnosti Zakon je pao u Zastupničkom domu. Ubrzo nakon toga Vlada je od ovog zakona sačinila dva prijedloga jedan koji se odnosio na policijske službenike i drugi na ostale uposlene u organima vlasti Federacije. Zakoni su upućeni u parlamentarnu proceduru i usvojeni u julu 2010. Godine, a njihova primjena počinje u vrijeme kada se objavljuje ovaj izvještaj.

Detalje o aktivnostima zastupnika/delegata, preciznije statističke i druge analize, primanja zastupnika i druge korisne informacije, možete naći na našem sajtu www.vlastibih.com, a od sutra i na adrased www.cistparlament.com.

**DODATAK 1. - TABELARNI PREGLED ZAKONA USVOJENIH U OBA DOMA
PARLAMENTA FBiH OD POČETKA MANDATA DO KRAJA 2009 GODINE**

50.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli cijena
51.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju
52.	Zakon o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji BiH
53.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo
54.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravima izabranih dužnosnika, nosilaca izvršnih funkcija i savjetnika u institucijama vlasti FBiH
55.	Budžet FBiH za 2009. godinu
56.	Zakon o izvršavanju Budžeta FBiH za 2009. godinu
57.	Zakon o izmjeni Zakona o budžetima FBiH
58.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju
59.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lijekovima koji se upotrebljavaju u veterinarstvu
60.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku FBiH
61.	Zakon o izmjeni Zakona o budžetima u FBiH
62.	Zakon o izmjenama Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2008. godinu
63.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima Federacije BiH
64.	Zakon o finansijskoj konsolidaciji rudnika uglja u FBiH prema obračunatim, a neuplaćenim javnim prihodima u periodu od 2009. do 2015.
65.	Zakon o tržištu vrijednosnih papira
66.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravima članova i prijmo-ni porezima
67.	Zakon o leasingu
68.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima
69.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim preduzećima u FBiH
70.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privatizaciji preduzeća
71.	Zakon o finansijskoj konsolidaciji Javnog preduzeća Željeznice Federacije BiH, d.o.o. Sarajevo za period 1.1.2008.-31.12.2012.
72.	Zakon o izmjeni Zakona o statistici u Federaciji BiH
73.	Zakon o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH
74.	Izmjene Budžeta FBiH za 2007. godinu
75.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom
76.	Zakon o izmjenama Zakona o pripadnosti javnih primoda u Federaciji Bosne i Hercegovine
77.	Zakon o plaćama i drugim naknadama sudija i tužilaca u FBiH (potvrđivanje Zakona kojeg je proglasio Visoki predstavnik za BiH)
78.	Zakon o izmjeni Zakona o javnim preduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine
79.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poticaju razvoja male privrede
80.	Zakon o obrtu i srodnoj djelatnosti
81.	Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti
82.	Zakon o turističkoj djelatnosti
83.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša
84.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH
85.	Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2009. god
86.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o početnom finansu stambenih preduzeća i banaka
87.	Zakon o izmjeni Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji BiH
88.	Zakon o predužimanju prava i obaveza osnivača javu ustanovama socijalne zaštite u FBiH
89.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza F BiH
90.	Zakon o izmjeni Zakona o budžetima u FBiH
91.	Zakon o dopunama Zakona o izvršnom postupku
92.	Zakon o nacionalnom parku Una
93.	Zakon o dopunama Zakona o porezu na dobit
94.	Zakon o izmjeni Zakona o leasingu
95.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o investiranju javnim sredstvima
96.	Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2009. god
97.	Zakon o poljoprivrednom zemljištu
98.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH
99.	Zakon o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa
47.	Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u Federaciji Bosne i Hercegovine
48.	Zakon o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Federaciji Bosne i Hercegovine
49.	Zakon o agencijama i unutrašnjim službama za zaštitu ljudi i imovine

97.	Zakon o izmjenama Zakona o federalnim ministarstvima i drugim organima federalne uprave
98.	Zakon o načinu ostvarivanja ušteta u FBiH
99.	Zakon o osiguranju sredstava za redovno i sigurno snabdjevanje prirodnim gasom potrošača u Federaciji Bosne i Hercegovine
100.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje
101.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izdavanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacionih objekata
102.	Zakon o dopuni Zakona o Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine
103.	Zakon o dopunama Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH
104.	Zakon o izmjeni Zakona o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja građana u postupku privatizacije
105.	Zakon o izmjeni Zakona o početnom bilansu stanja preduzeća i banaka
106.	Zakon o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje u FBiH
107.	Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu
108.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom
109.	Zakon o transplantaciji organa i tkiva u svrhu liječenja
110.	Zakon o građevinskim proizvodima
111.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prestanku primjene Zakona o napustenim stanovima
112.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi
113.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti zraka
114.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o cestovnom prijevozu FBiH
115.	Zakon o računovodstvu i reviziji
116.	Izmjene i dopune Budžeta FBiH za 2009. god
117.	Budžet FBiH za 2010. godinu
118.	Zakon o izvršavanju budžeta FBiH za 2010. god
119.	Zakon o fiskalnim sistemima
120.	Zakon o provođenju kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti branilačko-invalidske zaštite
121.	Zakon o geološkim istraživanjima u F BiH
122.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kaznom postupku FBiH
123.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravima izabranih dužnosnika i nositelja izvršnih funkcija i savjetnika u institucijama vlasti F BiH
124.	Zakon o izmjenama i dopunama zakona o Poreznoj upravi
125.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću
126.	Zakon o rudarstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine
127.	Zakon o cestama Federacije BiH
128.	Zakon o izmjeni Zakona o sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine
129.	Zakon o unutrašnjoj trgovini
130.	Zakon o zdravstvenoj zaštiti u F BiH
131.	Zakon o krvi i krvnim sastojcima
132.	Zakon o poljoprivrednom zemljištu
133.	Zakon o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju
134.	Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata
135.	Zakon o apotekarskoj djelatnosti
136.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica
137.	Zakon o dopuni Zakona o posredovanju u privatnom osiguranju
138.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o eksproprijaciji
139.	Zakon o izmjeni Zakona o utvrđivanju i ostvarivanju tražbina građana u postupku privatizacije
140.	Zakon o izmjenama i dopunama zakona o Poreznoj upravi (10.06.2009.)
141.	Zakon o mladima Federacije Bosne i Hercegovine
142.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou FBiH
143.	Usaglasavanje zakona-Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i upošljavanju osoba sa invaliditetom
144.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lovstvu
145.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona sjemenu i sadnom materijalu šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja
146.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spasavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i

	drugih nesreca
147.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica
148.	Zakon o prestanku važenja Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica
149.	Zakon o izmjenama Zakona o porezu na dohodak
150.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u F BiH
151.	Zakon o dopunama Zakona o budžetima u Federacije BiH
152.	Zakon o jedinstvenom uređivanju prava na gotovinsku naknadu pojedincima u FBiH
153.	Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije BiH (2010.g. - novi)
154.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH (2010)
155.	Zakon o izmjenama Zakona o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju
156.	Zakon o dopunama Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH
157.	Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine
158.	Zakon o dopuni Zakona o federalnim administrativnim taksama i Tarifi federalnih administrativnih taksi
159.	Zakon o plaćama i naknadama policijskih službenika u F BiH
160.	Zakon o dopunama Zakona o budžetima Federacije BiH (2010)

Tabela 11: Usvojeni zakoni u Parlamentu FBiH tokom 2007-2010

DODATAK 2. GRAĐANSKA PLATFORMA

Očekujemo do 2010. godine:

1. da se otvori 150.000 radnih mjesta u BiH;
2. da se iskorijeni ekstremno siromaštvo u BiH;
3. da minimalna penzija u BiH bude 250 KM;
4. da svaki građanin u BiH ima pristup osnovnoj zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti;
5. da se obezbijedi dostojanstven standard života na selu;
6. da BiH bude zemlja jednakih mogućnosti za mlade ljude;
7. da se smanje troškovi administracije;
8. da se okonča reforma sistema obrazovanja u BiH;
9. da se smanji nivo korupcija u BiH;
10. da BiH ispuni uvjete za sticanje statusa kandidata za članstvo u EU;
11. da javna preduzeća budu bolje regulisana i efikasnija u pružanju usluga;
12. da se udvostruče direktna strana ulaganja

NAPOMENA: Izvještaj je kreiran na osnovu svih, javnosti dostupnih, podataka o radu Parlamenta Federacije BiH. Centri civilnih inicijativa će i dalje pratiti realizaciju datih preporuka, kao i svih inicijativa i zaključaka usvojenih u Parlamentu Federacije BiH, te o njihovom statusu obavještavati javnost, a istovremeno apelirati na najviše organe zakonodavne i izvršne vlasti u Federaciji BiH da rade na ubrzavanju realizaciju istih.